

Tu lubi się mieszkać

PO.LUB

POWIAT LUBLINIECKI

Zobacz nasz
przewodnik
ON-LINE

Przewodnik turystyczny

90

miejsc do zobaczenia!

Odkryj Powiat Lubliniecki na rowerze

Zobacz TRASY

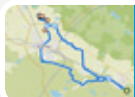
Powiat Lubliniecki to miejsce stworzone do rowerowych wypraw. Malownicze trasy prowadzą przez rozległe kompleksy leśne, urokliwe miejscowości, doliny rzek i tereny o wyjątkowych walorach przyrodniczych. To idealna propozycja dla osób, które cenią aktywny wypoczynek, kontakt z naturą i spokojne odkrywanie nowych miejsc.

Podróżując na dwóch kółkach, można poznać bogate dziedzictwo kulturowe regionu, odwiedzić zabytki, miejsca związane z lokalną historią oraz zatrzymać się tam, gdzie zachwyca krajobraz. Rozwijająca się infrastruktura rowerowa sprawia, że Powiat Lubliniecki staje się coraz bardziej przyjazny miłośnikom turystyki aktywnej.

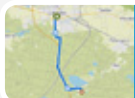
Wsiądź na rower i odkryj Powiat Lubliniecki w swoim rytmie – blisko natury, z dala od pośpiechu.

Pod powyższym kodem QR znajdują się propozycje tras rowerowych, dostosowanych do różnych potrzeb i możliwości. Każdy znajdzie tam coś dla siebie.

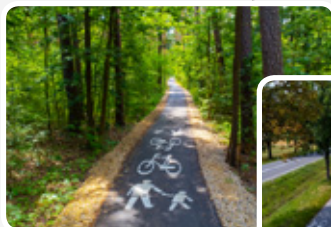
Przykładowe trasy rowerowe

Koszęcin -> Żółty Folwark w Kochcicach
(dystans: 45 km, czas: 3:13 h)

Lubliniec -> Łowisko Leśnica w Kokotku
(dystans: 19.5 km, czas: 1:16 h)

Jak korzystać z kodów QR

Niektórym treściom w przewodniku towarzyszy kod QR. Jego celem jest poszerzenie treści o materiały on-line, np. filmy lub zdjęcia.

1. Sprawdź, czy twój telefon odczytuje automatycznie kody QR. Jeżeli nie, ściągnij aplikację do odczytywania kodów QR.
2. Zeskanuj kod QR i zyskaj dostęp do dodatkowych zdjęć i filmów.

Witamy Cię Turysto w powiecie lublinieckim, na Śląsku!

Pewnie jesteś zdziwiony, bo Śląsk kojarzy Ci się z kopalniami i industrialnym krajobrazem w odcieniach szarości. Otóż – nasz drogi wędrowco – jesteś w błędzie. Znajdujesz się właśnie w zielonym zakątku Śląska!

Ziemia Lubliniecka zarówno pod względem historycznym jak i gospodarczo-społecznym związana jest ze Śląskiem. Mieszkańcy tych ziem w historycznych głosowaniach i plebiscytach zawsze opowiadali się za przynależnością do Ziemi Śląskiej. Ślązacy to wspaniali, bardzo gościnni i otwarci ludzie, również gwara, którą posługują się rdzenni mieszkańcy świadczy o śląskości tego regionu, więc *„witajcie u nas, obejrzyjcie i poznejcie klimat naszej ziemi, zobaczcie co u nas piynkiego, spróbujcie naszego jedzynyia i maszkietów, poznejcie nas – Ślónzoków i wróćcie sam zaś!”*.

Wybraliśmy dla Ciebie miejsca, które musisz zobaczyć, żeby powiedzieć „tak, zwiedziłem powiat lubliniecki”. Znajdziesz tu skrót informacji o miejscach i zabytkach wartych odwiedzenia. Jeżeli jednak jesteś niestrudzoną odkrywczą nowych miejsc, eksploratorem żądnym głębszych pokładów wiedzy, zachęcamy do skorzystania z nieograniczonych zasobów Internetu.

Krótko, gdzie jesteś

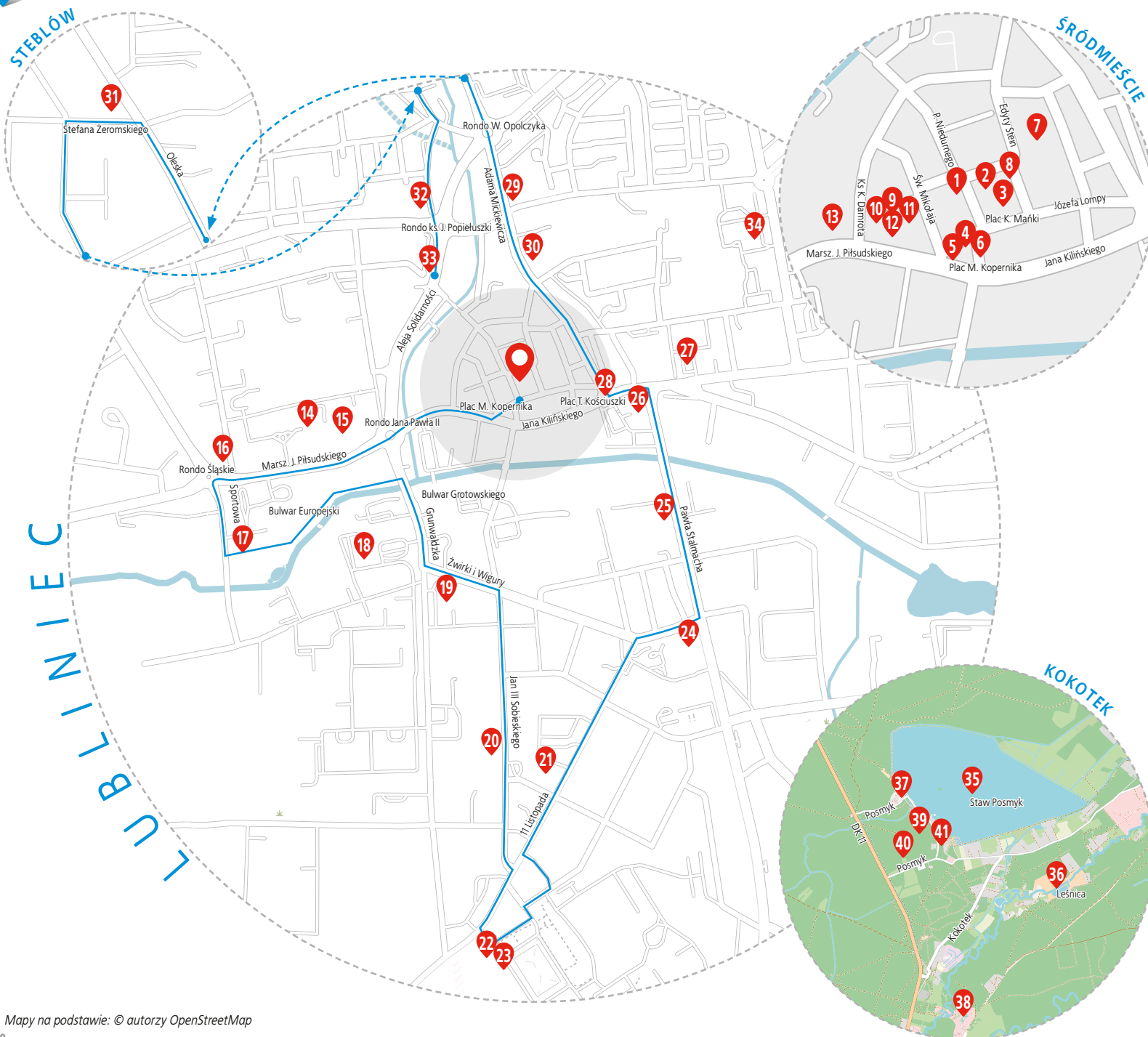
Powiat Lubliniecki położony jest na Wyżynie Śląskiej, w północno-zachodniej części województwa śląskiego, pomiędzy rzekami Małą Panwią na południu, a Liswartą na północnym wschodzie. Zajmuje powierzchnię ok. 822 km², zamieszkały jest przez ok. 80 tys. mieszkańców.

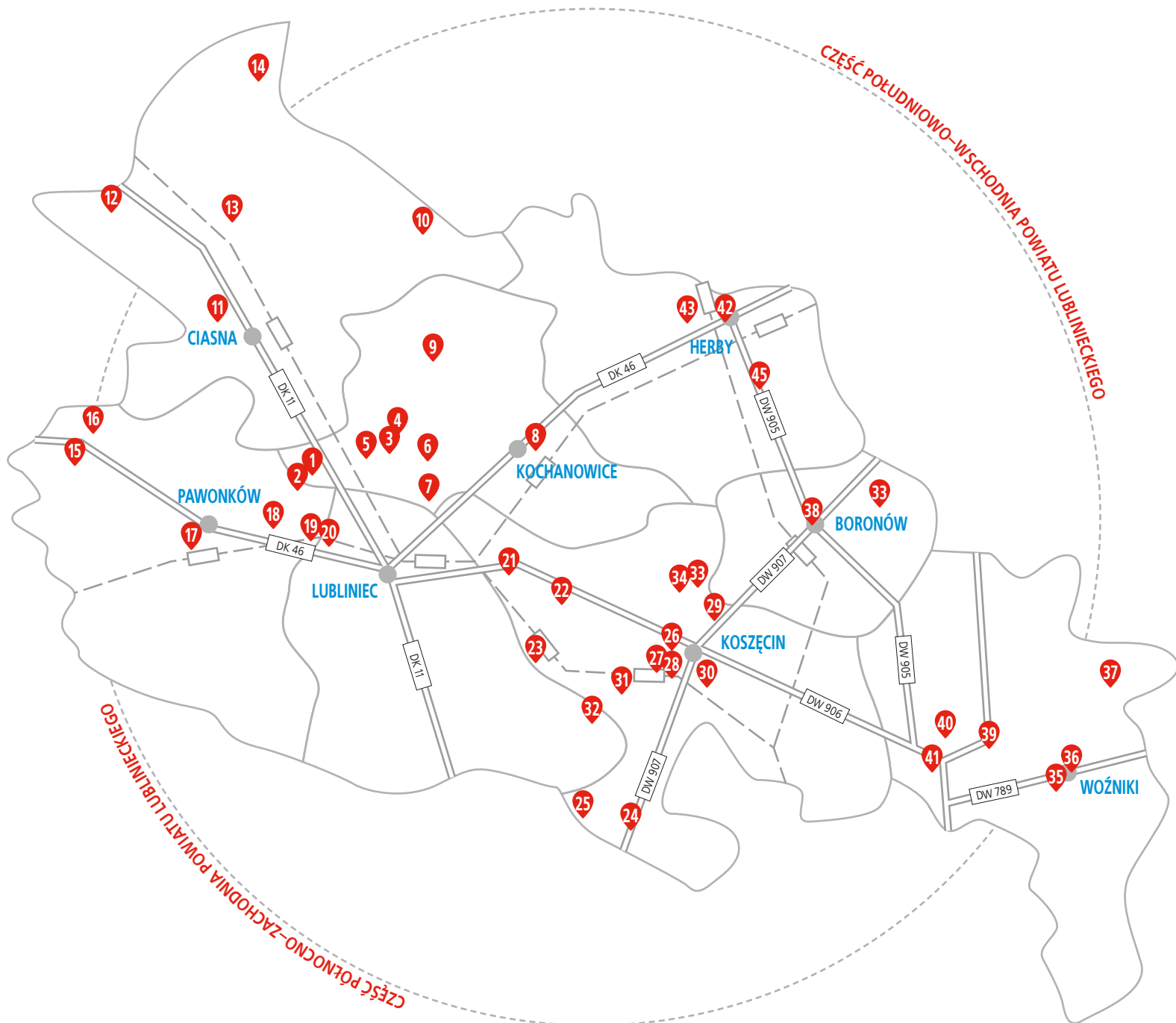
Historycznie od zarania dziejów jest częścią Śląska, z którym od początku dzieli losy przynależąc do władztwa Piastów – książąt opolskich.

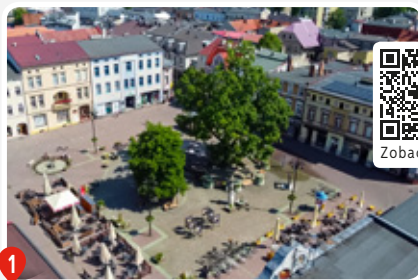
Administracyjnie w skład powiatu wchodzi dziś: miasto Lubliniec, miasto-gmina Woźniki oraz gminy: Boronów, Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin i Pawonków.

Powiat ma charakter rolniczo-przemysłowy. Około 50% jego powierzchni zajmują lasy z dużą liczbą stawów, zbiorników i cieków wodnych. Bogactwo przyrodnicze to m.in.: rezerwat „Mikuliny”, „Cisy nad Liswartą”, Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą”, „Rajchowa Góra” czy „Góra Grojec”.

Zobacz FILM

1

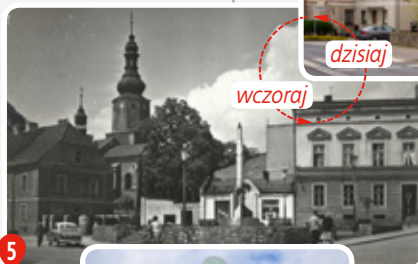
3

2

4

5

dzisiaj

wczoraj

Zobacz FILM

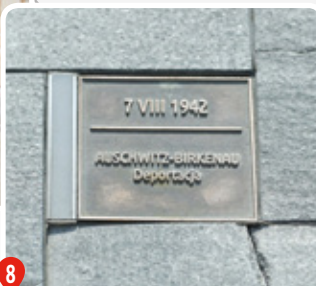
7

Zobacz FILM

6

8

Lubliniec i okolice Spacerkiem po Lublińcu

Drogi Turysto!

Jesteś w jednym z najstarszych miast w Polsce, w średniowiecznym grodzie, który kryje w sobie wiele ciekawych miejsc i tajemnic, któremu od 2008 r. patronuje Edyta Stein. Chcemy Ci pokazać nasze miasto mniej konwencjonalnie. Gotów na wycieczkę? Zatem w drogę!

Lubliniec – Śródmieście

Zaczniemy zwiedzanie w sercu miasta – na Rynku Głównym **1**, który zachwyca piękną zabudową. Rozejrzyj się wokół. Zwróć uwagę na kamieniczkę położoną w części zachodniej – dom nr 5. To najstarszy budynek rynku pochodzący z końca XVIII w. Znajdziesz go na pewno, tym bardziej że umieszczono na nim tablicę upamiętniającą Pawła Golasia – wybitnego powstańca śląskiego. A teraz spójrz w prawo – **budynek Cechu Rzemiosł Różnych** to dawny ratusz z 1821 r. W tym miejscu odczujesz też obecność innej postaci związanej z miastem – stoisz przecież obok **fontanny z rzeźbą Edyty Stein** **2**, właściwie małej Edytki spędzającej wakacje u dziadków – Adelajdy i Salomona Courant. Za chwilę dojdziemy do ich kamienicy. Jednak najpierw podejź do **figury św. Jana Nepomucena** **3**, która w przeszłości kilka razy zmieniała miejsce, by ostatecznie wrócić na rynek. Stąd już tylko kilka kroków do **placu Mikołaja Kopernika, czyli Małego Rynku** **4**. O jego ciekawej przeszłości świadczą chociażby poprzednie nazwy: Plac Solny, Kaczy Targ, Nowy Rynek. Handlowano tu solą, zbożem i innymi produktami. W latach 60. XX w. stała tu rakieta **5**. Później Mały Rynek stał się miejscem dla choinki bożonarodzeniowej. Dziś zobaczysz w tym miejscu rzeźbę plenerową przedstawiającą Edytę Stein autorstwa Stanisława Kowalczyka **6**.

Wróćmy na Rynek Główny i podejźmy do narożnika północno-wschodniego, ponieważ będąc w Lublińcu, musisz odwiedzić **Muzeum Pro Memoria Edith Stein** **7**. Mieści się ono w domu należącym niegdyś do dziadków Edyty. Zwiedzając to piękne multimedialne muzeum, dowiesz się więcej o patronce miasta.

Czy zauważyłeś umieszczone w bruku małe tabliczki, biegnące od muzeum do pomnika małej Edytki **8**? Odczytasz z nich ważne daty i wydarzenia z życia świętej. Z lublinieckiego rynku – zgodnie ze średniowiecznymi schematami – wychodziły pod kątem prostym ulice. W dokładnych opracowaniach znajdziesz informację, że rynek pierwotnie miał kształt prostokąta. Dziś przypomina raczej kwadrat. Łatwo to sprawdzić, patrząc na przebieg ulicy Edyty Stein. Dochodzi ona do rynku

Muzeum Edyty Stein
Centrum Informacji
Turystycznej

ul. E. Stein 2, Lubliniec

534 200 582

cit@biblioteka.lubliniec.pl

Zobacz FILM

11

10

12

13

14

15

16

Zobacz FILM

17

po łuku, bo to właśnie od strony wschodniej przesunięto zabudowę po pożarze w 1807 r., zmieniając prostokąt na kwadrat. Warto wspomnieć, że rynek nosi imię Konrada Mańki zamordowanego przez hitlerowców 22 czerwca 1942 r. za przynależność do organizacji konspiracyjnej.

Proponujemy teraz przejść w stronę **kościółka pw. św. Mikołaja** ⁹ wzniesionego w formie murowanej z kamienia i cegły w latach 80. XVI w. Jednak świątynia na tym miejscu istniała już znacznie wcześniej. Podejdź do jej ściany północnej. Dostrzeżesz na niej tzw. reper, czyli wysokościowy znak geodezyjny ¹⁰. Czy odczytałeś zapisaną tam liczbę? To wysokość bezwzględna dla miasta. Kiedy wejdziesz do kościoła, zobaczysz w ołtarzu głównym figurę patrona tego miejsca – św. Mikołaja ¹¹. Ona też kryje pewną ciekawostkę. Zwróć uwagę na złote kule, które są jednym z atrybutów tego świętego. Co oznaczają? Pewnie bez trudu znajdziesz odpowiedź na to pytanie. Koniecznie wejdź do kaplicy Cellarych. To ta po prawej stronie. Wzniesiona w 1648 r. przez Andrzeja Cellarego, właściciela dóbr lublinieckich, jest ozdobiona pięknymi freskami przedstawiającymi żywot Karola Boromeusza ¹². Zwiedzając najstarszy kościół w Lublińcu musisz jeszcze podejść do ściany południowej, w której umieszczono kopię obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej na pamiątkę pobytu w Lublińcu oryginalnego obrazu w 1655 r., kiedy to wywieziono go z Częstochowy przed szwedzkim oblężeniem Jasnej Góry.

Wychodząc z kościoła, skieruj się na zachód. Jesteś u zbiegu ulicy Konstantego Damrota i Józefa Piłsudskiego. Przed tobą piękna narożna kamienica, w której w XIX w. mieściła się drukarnia założona przez Konstantego Kolano ¹³. Od tego czasu zastosowanie budynku – jak to na ogół bywa – zmieniło się wiele razy.

Przechodząc nad Potokiem Steblowskim udajemy się w stronę **kościółka pw. św. Stanisława Kostki i klasztoru (1928–1931) należącego do zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej** ¹⁴. W parku okalającym ten obiekt zobaczysz pomnik św. Eugeniusza de Mazenod – założyciela wspomnianego zgromadzenia ¹⁵. Znajduje się tu również grota Matki Boskiej z Lourdes. Historia tego miejsca zaczęła się jednak od fundacji Franciszka Grotowskiego, który zapisał część swojego majątku na budowę sierotnica funkcjonującego od 1848 r. do I wojny światowej. Podpadający obiekt zakupili w 1922 r. Oblaci, organizując w nim Niższe Seminarium Duchowne. Dziś w tym budynku mieści się Katolicki Zespół Szkolno-Przedszkolny im. św. Edyty Stein Fundacji Edukacji Katolickiej.

Wychodząc główną bramą kieruj się w prawo w stronę Ronda Śląskiego. Po prawej stronie zobaczysz kolorowy malunek na ścianie budynku. Mural „Świat Zofii” autorstwa Damiana Malczewskiego powstał, aby promować czytelnictwo. ¹⁶ Jego lokalizacja nie jest dziełem przypadku. Po drugiej stronie ronda znajduje się **Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Józefa Lompy w Lublińcu – Lubiteka** ¹⁷. Budynek zaprojektowany jest w stylu skandynawskim. Dominującym elementem architektonicznym jest tu plaster miodu nawiązujący do pasji patrona biblioteki – Józefa Lompy, miłośnika pszczół. Obiekt nie zawiera barier architektonicznych i jest dostosowany nie tylko dla potrzeb osób z dysfunkcjami ruchowymi, ale też dla osób słabowidzących. Od strony południowej – opadającej w stronę doliny Lublinicy, znajduje się tarasowy, ogólnodostępny ogród połączony ze zrewitalizowanym terenem rekreacyjnym nad Lublinicą. Aleja spacerowa nosi nazwę Bulwaru Europejskiego, została oddana do użytku w sierpniu 2020 r. i obejmuje ciągi pieszo-rowerowe, place zabaw i place rekreacyjne oraz tętniącą solankową.

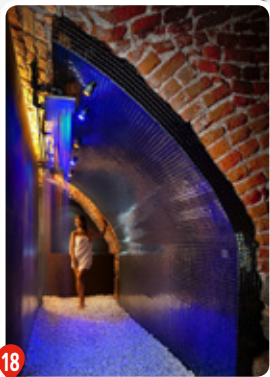

Zobacz FILM

18

18

18

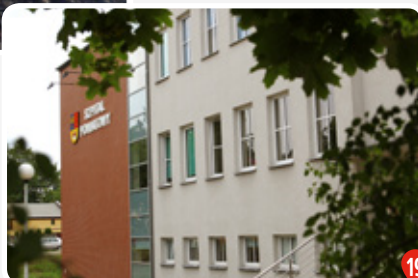
18

19

Zobacz WIĘCEJ

19

Pałac neobarokowy w Lublińcu

Pierwotnie zamek „fortalicjum” Piastów Opolskich z XIV w. Przebudowany w XVII i XVIII w. Siedziba właścicieli Lublińca, m.in.: rodów Kochcicki, Cellary, Garnier, Grotowski. Od połowy XIX w. zamek pełnił różne funkcje publiczne, był tutaj Sąd Powiatowy, Starostwo Powiatowe, Szpital dla Chorych Umysłowo i Zakład Psychiatryczny. Za sprawą Fundacji Zamek Lubliniecki oraz ówczesnego właściciela obiekt został w 2010 r. – po 5 latach – odbudowany i ponownie zachwyca jak za czasów swojej świetności. W 2005 r., gdy zaczynała się odbudowa w zamku poza murami, zabytkowymi sklepieniami na parterze i kilkunastoma zabytkowymi stopnicami starej klatki schodowej nie zostało nic. Wszystkie elementy zostały odbudowane ogromnym nakładem sił, środków i wielkiej determinacji gospodarzy.

Obecnie mieści się tutaj **Hotel Zamek Lubliniec** oferujący 45 komfortowo wyposażonych pokoi w standardzie 4 gwiazdek i zachwyca jak za czasów dawnej świetności.

W 2012 r. w pradawnych piwnicach zamkowych otwarte zostało butikowe SPA, które według wielu uchodzi za jedno z najładniejszych w Europie. Niepowtarzalny urok tego miejsca powstał dzięki połączeniu nowoczesnego designu z surowymi, średniowiecznymi murami oraz idealnie dobranej iluminacji. Do dyspozycji gości jest panoramiczna sauna sucha oraz szklana łaźnia parowa, basen witalny oraz ścieżka wrażeń wodnych.

Hotel Zamek Lubliniec

ul. Grunwaldzka 40, 42-700 Lubliniec

34 37 37 890, 781 705 300

recepja@zameklubliniec.com.pl

www.zameklubliniec.pl

Wychodząc z Bulwaru Europejskiego, znajdziemy się na ul. Grunwaldzkiej. Na wprost zauważyć można piękny skwer im. Franciszka Grotowskiego, na którym w sezonie zimowym działa sztuczne lodowisko, sprawiając frajdę nie tylko najmłodszym mieszkańcom miasta i okolic. Spacerując ul. Grunwaldzką, przechodzisz przez most nad Lublinicą. Warto dobrze się przyjrzeć jego balustradzie, znajdziesz na niej rok budowy mostu. Dochodzisz do **pałacu neobarokowego nazywanego przez mieszkańców Zamkiem Lublinieckim** 18. Jak się domyślasz, jego historia jest bardzo bogata w wydarzenia. Kolejne rozbudowy, przebudowy i zmiany właścicieli to materiał na osobne opracowanie. Obecnie – odrestaurowany – pięknie prezentuje się turystom, oferując miejsca hotelowe i restaurację.

Dochodzimy do skrzyżowania z ul. Żwirki i Wigury. W tym miejscu należy przypomnieć kolejne postaci, które zapisały się w historii Lublińca. Bracia Seltenowie – Bernard i Ison – byli twórcami „Fundacji budowy szpitala dla leczenia biednych chorych bez różnicy na wyznanie”. Ich rodzina, przybyła do Lublińca w XIX w., była związana również z Wrocławiem, gdzie obaj fundatorzy spoczęli na cmentarzu żydowskim. Przeznaczili oni ogromną sumę na zakup parceli, materiałów budowlanych oraz budowę szpitala, który rozpoczął działalność 1 czerwca 1882 r. Przeznaczenie tego budynku (później rozbudowanego) nie zmieniło się, stoi przed budynkiem szpitala 19.

Zobacz FILM

Zobacz FILM

21

22

Zobacz WIĘCEJ

23

24

25

26

Zobacz FILM

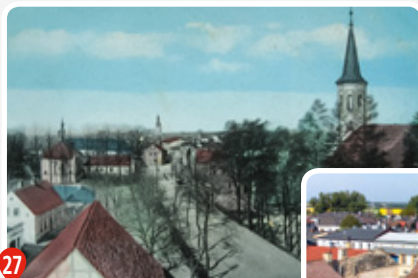
Teraz proponujemy przejść kawałek ul. Żwirki i Wigury i skrócić w ul. Sobieskiego. To przy niej mieści się **budynek Zespołu Szkół nr 1 im. Adama Mickiewicza** 20. Tradycje szkoły sięgają roku 1922. Naprzeciwko szkoły znajduje się **cmentarz żydowski**, a raczej to, co udało się z niego uratować. Zobaczysz tu małe lapidarium utworzone z zachowanych macew lub ich fragmentów oraz tzw. ohel, czyli żydowski grobowiec w kształcie namiotu rodziny Koenigsbergerów 21. Na cmentarzu pochowano dziadków patronki miasta – Adelajdy i Salomona Courant – oraz jej dwóch braci. Idąc dalej ulicą Sobieskiego zobaczysz **koszary Jednostki Wojskowej Komandosów** 22.

Jednostka Wojskowa Komandosów to najstarsza jednostka „specjalsów” w Wojsku Polskim. Lublinieccy komandosowie to elita wojska, przygotowani są do prowadzenia pełnego spektrum operacji specjalnych – od rozpoznania po akcje bezpośrednie. Mogą działać na lądzie i w wodach śródlądowych w dowolnej szerokości geograficznej. Prowadzą akcje bezpośrednie, rozpoznawanie specjalne oraz wsparcie militarne (m.in. szkolenie i doradztwo). JWK jest pierwszą jednostką wojsk specjalnych, która certyfikowała w NATO swoją zdolność do zapobiegania rozprzestrzenianiu się broni masowego rażenia (MERT). Swojego perfekcyjnego wyszkolenia dowiedli podczas misji zagranicznych, w których biorą udział od 2001 roku. Ich szlak bojowy wiedzie przez Macedonię, Irak, Pakistan, Syrię, Czad, Kongo i Afganistan. Za nimi setki niebezpiecznych operacji: prowadzili rozpoznawanie specjalne i akcje bezpośrednie, rozbijali siatki terrorystyczne i zatrzymywali najgroźniejszych przestępców, likwidowali składy broni i materiałów wybuchowych 23.

Idąc w kierunku ul. 11 Listopada, dojdiesz do ul. Żwirki i Wigury. Teraz skręć w prawo, aby dojść do ul. P. Stalmacha. Po prawej stronie mijasz dawną Restaurację Strzelnica, której powstanie związane było z powołaniem do życia w czerwcu 1811 r. Bractwa Kurkowego w Lublińcu. Wybudowany rok później mały domek z muru pruskiego, został zniszczony przez wojsko rosyjskie postępujące za wojskami Napoleona w 1812 r. Później powstał murowany piętrowy budynek, który stał się po kolejnych rozbudowach największą w mieście salą widowiskową. Urządzano tu rocznicowe obchody różnych świąt, widowiska teatralne i zabawy taneczne. W latach 30. XIX w. pisano, iż w Lublińcu istnieje „strzelnica wraz z urządzeniami do rozrywki” 24.

Teraz skieruj się do centrum, idąc wzdłuż ul. P. Stalmacha na północ. Po lewej miniesz piękny zabytkowy budynek, który przez wiele lat był siedzibą szkoły podstawowej, a zaraz za nim zobaczysz **obecną siedzibę Zespołu Pieśni i Tańca Halka** (ul. P. Stalmacha 12) 25. Budynek w przeszłości pełnił funkcję elektrowni produkującej prąd stały. Przechodząc mostem nad Lublinicą, warto przypomnieć sobie postać św. Jana Nepomucena. Właśnie w tym miejscu w przeszłości stała jego figura, którą obejrzałeś już na rynku. Dochodzimy do kolejnego zabytkowego **kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego** 26, który został ufundowany przez księcia opolskiego Jana II Dobrego w 1505 r. Zgodnie z podaniem ludowym w tym miejscu już w 1272 r. książę Władysław I Polski zbudował małą kapliczkę leśną. Prawie od samego początku towarzyszył kościołowi przytułek dla biednych usytuowany pierwotnie za bramą miejską. Budynek przytułku zniknął z krajobrazu miejskiego ostatecznie w 1966 r. Różne były losy tej świątyni w ciągu stuleci. Sięgając do nowszej historii, trzeba przypomnieć, że w latach 1927 – 1939 funkcjonowała tu parafia wojskowa pw. św. Michała Archanioła dla stacjonującego w mieście 74. Górnośląskiego Pułku Piechoty. Podczas gruntownego remontu kościoła w 2014 r. odnaleziono piękny obraz przedstawiający

27

28

29

30

31

Zobacz FILM

Zobacz FILM

32

33

34

św. Michała Archanioła. Uznany za bezpowrotnie zaginiony, był ukryty w ołtarzu bocznym. Może i drugi z obrazów – Błogosławieństwo żołnierza – kiedyś się odnajdzie?

Spójrz teraz w stronę marketu, obok którego znajduje się parking (ul. Plebiscytowa). Do 1972 r. można było zobaczyć w tym miejscu kolejny zabytek – **kościół ewangelicki pw. Świętej Trójcy** ²⁷, a obok budynek plebanii. Gmina ewangelicka powstała w Lublińcu w 1816 r., zaś w 1849 r. przystąpiła do budowy wspomnianego kościoła. Szkoda, że decyzją władz powiatowych z 1972 r. z mapy miasta świątynia bezpowrotnie znikła.

Przejdźmy w stronę ul. A. Mickiewicza – widzisz jej wylot na stację benzynową BP przy światłach. Jesteś na **Placu Kościuszki** ²⁸. Rozległy teren, na którym kiedyś zbiegało się wiele ulic, został na początku XIX w. przebudowany w wyniku rozbiórki bramy miejskiej (Tarnogórskiej). A my podążamy w górę ul. Mickiewicza. **W domu nr 9, w którym przez kilkadziesiąt lat mieściła się poczta, urodził się w 1879 r. Hans Lammers – szef kancelarii III Rzeszy** ²⁹. Na skraju wioski Radzieje na Mazurach, między Wilczym Szańcem w Gierłożu a Mamerkami, znajduje się także jego wojenna kwatery. Będąc w Lublińcu, musisz jeszcze zobaczyć **miejsce, gdzie do 3 września 1939 r. stała synagoga**, kolejne potwierdzenie przedwojennej wielokulturowości społeczności Lublińca. Podejdźmy do domu nr 26. Został wzniesiony właśnie w miejscu dawnej synagogi spalanej przez Niemców w trzecim dniu wojny wraz z towarzyszącymi jej zabudowaniami (domek kantora, mykwa, altanka – dziś teren pawilonu meblowego). W bruku chodnika zauważysz pamiątkową tablicę ³⁰. Nieopodal (ul. Mickiewicza 38) stał dom wybudowany przez Feliksa Koenigsbergera. Zetknąłeś się już z tym nazwiskiem, odwiedzając cmentarz żydowski. W 2015 r. podczas rozbiórki domu znaleziono na poddaszu dwie hebrajskie księgi liturgiczne, które prawdopodobnie uratowano z pożaru bożnicy.

W tym momencie najlepiej byłoby udać się w stronę ronda Władysława Opolczyka i dalej ul. Zwycięstwa przechodzącą w ul. Oleską do skrzyżowania z ul. S. Żeromskiego, aby zobaczyć w północnej dzielnicy miasta – Steblowie – pierwsze w Polsce i na świecie **sanktuarium pw. św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein)** ³¹. Dzieli cię od tego miejsca niespełna kilometr. Wystrój świątyni posiada wiele nawiązań do judaizmu, z którego wywodzi się patronka miasta.

Wróć do centrum. Idąc wzdłuż Skweru Rodziny Stein, podejdź do **kościółka pw. św. Anny** ³². Znajduje się on na Szlaku Zabytków Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Zbudowany w połowie XVII w. z fundacji Andrzeja Cellarego, posiada barokowy ołtarz z rzeźbami czterech ewangelistów, piękne zabytkowe obrazy i kartusz upamiętniający odbudowę kościoła w 1754 r. Przez pewien czas (1826 – 1850) był użytkowany przez ewangelików. Za ołtarzem głównym można zobaczyć kamień węgielny poświęcony przez Jana Pawła II 20.06.1983 r. podczas drugiej pielgrzymki do Polski.

Przechodząc Aleją Solidarności, zauważysz ogromny **głaz z tablicą upamiętniającą 20-lecie przemian społeczno-gospodarczych w naszym kraju** ³³. W mieście jest wiele tablic przypominających ważne postaci i wydarzenia, jak chociażby ta, którą w 1999 r. umieszczono na budynku Starostwa Powiatowego. Jest ona związana z pobytem marszałka Józefa Piłsudskiego w Lublińcu 26 sierpnia 1922 r., celem uczczenia powstańców śląskich ³⁴.

Na zakończenie pierwszej trasy naszej wycieczki proponuję udać się do **Kokotki** turystyczno-wypoczynkowej dzielnicy miasta. Możesz tam dotrzeć malowniczo poprowadzoną przez las ścieżką rowerową. Dużą atrakcją Kokotki są rozległe sosnowe lasy, meandrująca rzeka Mała Panew i Leśnica oraz zagubione wśród lasów stawy: Piegża i Posmyk. W Kokotku można wypoczywać nie tylko

35

36

37

Zobacz FILM

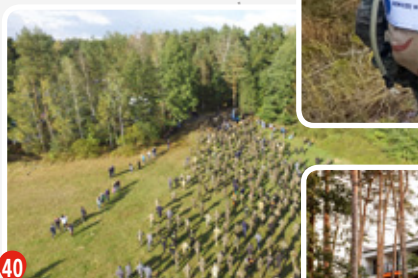
38

39

Zobacz WIĘCEJ

40

41

41

Zobacz FILM

Zobacz FILM

latem uprawiając turystykę pieszą, rowerową i konną, ale również zimą, jeżdżąc na nartach biegowych. Największym akwenem jest Posmyk, liczący około 1,7 km długości i nieco mniej niż 1 km szerokości. Nad nim też ulokowały się ośrodki wypoczynkowe, oferujące cały wachlarz możliwości rekreacji **35**.

Dla miłośników wypoczynku na łonie natury interesującą propozycją będzie miejsce nazywane „**Łowisko Leśnica**” **36**. Obiekt stanowią trzy stawy dostępne dla amatorów wędkarstwa. Tutaj łowić może każdy, kto ma na to ochotę. Nie wymagane jest bowiem posiadanie karty wędkarskiej. Całkowita powierzchnia lustra wody to prawie hektar. Na miejscu istnieje możliwość wypożyczenia wędki i grillowania złowionej ryby. Miejsce jest atrakcyjne dla rodzin z dziećmi i nie tylko.

Ośrodek Wypoczynkowy **Posmyk Leśne Ustronie** **37** oferuje domki campingowe oraz restaurację. Na terenie obiektu dostępne są także: wypożyczalnia rowerów wodnych, mały plac zabaw dla dzieci oraz pomost nad stawem, idealny do wypoczynku i podziwiania okolicznej przyrody.

Nad Posmykiem znajduje się **Ośrodek Harcerski „Kokotek”** **38** organizujący obozy pod namiotami, w domkach i hotelu, rajdy, zielone szkoły i biegi na orientację. Ośrodek zapewnia fachową kadrę, wyżywienie oraz opiekę medyczną. Znajdują się tu boiska do piłki nożnej i siatkówki, basen kąpielowy oraz amfiteatr.

Kokotek znany jest też jako miejsce rozgrywania ekstremalnych zawodów, podczas których mundurowi rywalizują w biegach zaliczanych do **Wielkiego Szlema Komandosa**, czyli **Biegu Przełajowym o Nóż Komandosa**, **Maratonie Komandosa** i **Setce Komandosa**. BONK ma rangę Mistrzostw Polski Służb Mundurowych w Crossie **39**.

Mundurowi rywalizują natomiast w prestiżowym **Biegu Przełajowym o Nóż Komandosa**, im. gen. broni **Włodzimierza Potasińskiego** **40**. Startujący w mistrzostwach są żołnierzami, pracownikami lub funkcjonariuszami służb mundurowych w służbie czynnej lub rezerwie.

W Kokotku znajduje się także **Obłackie Centrum Młodzieży NINIWA** – **41** miejsce znane z działalności młodzieżowej: wakacyjnego Festiwalu Życia oraz wypraw rowerowych i pieszych – a na co dzień: restauracja i hotel, gdzie można zorganizować konferencję, szkolenie lub po prostu odpocząć w bliskości natury.

Czas zakończyć nasz spacer po Lublińcu, choć temat jeszcze nie został wyczerpany. Może znajdzie miejsce w kolejnych opracowaniach?

Ośrodek Wypoczynkowy Posmyk Leśne Ustronie

42-700 Lubliniec – Kokotek,
608 405 011, 602 738 019
a.turynski@wp.pl

Ośrodek Szkoleniowo- Wypoczynkowy Hufca ZHP Lubliniec „Kokotek”

ul. hm. Krzysztofa Zbączyńskiego 1,
42-700 Lubliniec
516 052 085 (Komendant
Hufca hm Mariusz Maciów)
lubliniec@zhp.pl

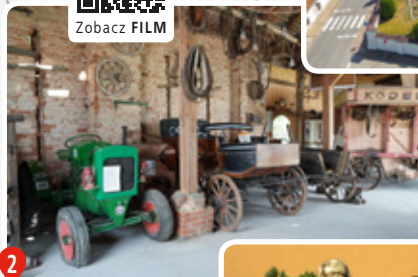
Obłackie Centrum Młodzieży NINIWA

ul. Posmyk 5, 42-700 Lubliniec
696 060 357
info@oblackaprzystan.pl
www.niniwa.pl

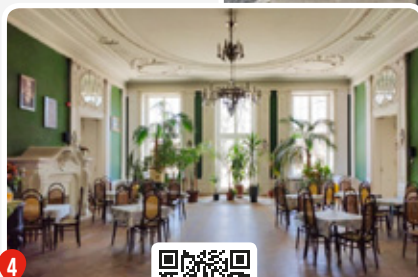

Zobacz FILM

Zobacz FILM

Zobacz FILM

Część północno-zachodnia powiatu lublinieckiego

Aby twoja wiedza o powiecie lublinieckim była pełniejsza, proponujemy zwiedzić jeszcze kilka miejsc, które krótko przedstawimy w podziale na część północno-zachodnią i południowo-wschodnią naszego powiatu.

Lubecko

Diecezjalne Sanktuarium Matki Boskiej Lubeckiej – Uzdrawicielki Chorych ❶ ustanowione przez biskupa gliwickiego Jana Wieczorka w 1994 r. Pierwsza wzmianka o Lubecku pochodzi z 1226 r., a pierwsza informacja o kościele z 1342 r. W 1716 r. znaleziono w pobliżu kościoła medalion z wizerunkiem Matki Boskiej i Chrystusa. Otoczony od tego momentu czią wiernych, przyciąga do dziś liczne pielgrzymki. W świątyni tej, w 2009 r., dokonano niezwykłego odkrycia – pod warstwą tynku znaleziono gotyckie malowidła ściennie z początku XV w.

Skansen Maszyn Rolniczych w Lubecku ❷ to kameralne muzeum techniki rolniczej, położone w centrum wsi, w sąsiedztwie sanktuarium. W budynku ekspozycyjnym oraz na terenie wokół niego zgromadzono dawne maszyny i narzędzia rolnicze, które ukazują codzienną pracę na wsi i rozwój mechanizacji rolnictwa na przestrzeni lat. Skansen pełni również rolę lokalnego centrum wydarzeń kulturalnych i religijnych. Odbývają się tu m.in. pielgrzymki rolników diecezji gliwickiej, dożynki oraz spotkania o charakterze festynowym, takie jak Oktoberfest. Zwiedzanie obiektu możliwe jest podczas organizowanych imprez lub po wcześniejszym uzgodnieniu z zarządcami.

Stowarzyszenie Miłośników Ratowania Starej Techniki – Skansen Lubecko

ul. Stawowa, 42-700 Lubecko,
694 139 419

Kochcice

Zespół pałacowo-parkowy ❸ wybudowany w latach 1903–1909 będący dawną posiadłością Ludwika Karola Ballestrema. Część południową parku urządzono w stylu francuskim, a północną w stylu angielskim. Zobacysz tu piękne okazy pomnikowych drzew. Nieopodal pałacu znajduje się pomnik upamiętniający barona Kochćickiego – przedstawiciela rodu, od którego miejscowość wywodzi swoją nazwę. Stanowi on ważny element historyczny zespołu pałacowo-parkowego.

Pałac neobarokowy ❹ – wybudowany został w latach 1906–1909 przez hrabiego Ludwika Karola von Ballestrem di Castellengo. Hrabia dobrze zapisał się w pamięci mieszkańców, był świetnym gospodarzem, człowiekiem spokojnym,

Zobacz FILM

5

5

6

7

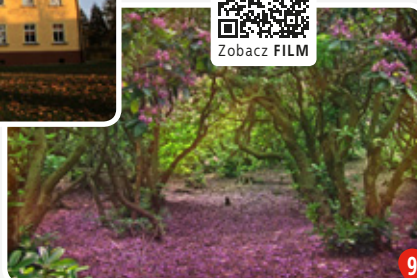
7

8

Zobacz FILM

9

religijnym i wrażliwym na ludzkie potrzeby. W 1945 r. przed zakończeniem II wojny światowej opuścił Kochcice, zmarł we Freiburgu w 1957 r. Po wojnie w pałacu znajdował się Dom Kolonijny dla dzieci, później Ośrodek Szkoleniowy, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny, a od 1972 r. Wojewódzki Ośrodek Rehabilitacji. W 1955 r. utworzono oddziały rehabilitacji będące częścią Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej w Piekarach Śląskich.

Żółty Folwark – zabytkowa gorzelnia **5** wpisana do rejestru zabytków, odrestaurowana i zaadaptowana do nowych funkcji. W obiekcie zachowano historyczną maszynę parową, urządzono małą salę kinową oraz wieżę widokową z przeszklonym dachem. Kompleks jest w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnościami.

W sąsiedztwie znajduje się dawna ujeżdżalnia hrabiego Ballestrema, dziś elegancka sala bankietowa. Rewitalizowany teren folwarku sprzyja spacerom, a muzeum multimedialne przybliży historię rodu Ballestremów i tradycję gorzelniczą.

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa **6** jest siedzibą miejscowej parafii. Jego początki sięgają 1946 roku, kiedy dawny budynek folwarczny zaadaptowano na świątynię. Nowy, wybudowany od podstaw Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kochcicach został uroczystie poświęcony w 2022 roku.

Na Górze Kochcickiej znajduje się **Resort Strzelnica** **7**. Obiekt ma charakter wypoczynkowo-sportowy. Można tutaj spędzić aktywny urlop z rodziną i przyjaciółmi. W ofercie obiektu: strzelnica, park zabaw dla dzieci, pole paintballowe i gokarty.

Żółty Folwark – zabytkowa gorzelnia

📍 ul. Ogrodowa 5,
42-713 Kochcice,
☎ 34 353 31 00

Resort Strzelnica

📍 ul. Lubliniecka 9,
42-713 Kochcice
☎ 734 149 201
✉ repcja@osr-strzelnica.pl
🌐 www.resortstrzelnica.pl

Kochanowice

Pałac klasycystyczny **8** Wybudowany na przełomie XVIII/XIX wieku przez ród von Blacha. Od 1817 r. w rękach rodu von Aulock, którego potomek Alfred von Aulock był właścicielem do 1929 r. po czym sprzedał majątek państwu polskiemu. W 1932 r. w pałacu otwarto szkołę i funkcję tę pełni do dzisiaj, będąc siedzibą Szkoły Podstawowej im. Karola Miarki.

Pawełki

Rezerwat rododendronów **9** zwarta kępa ogromnych różaneczników kawatbwijskich, pozostałość po szkółce roślin egzotycznych z czasów Ballestremów. Obserwacja możliwa dzięki platformie widokowej, szczególnie atrakcyjna na przełomie maja i czerwca w czasie kwitnienia roślin. W pobliżu staw z unikatową roślinnością wodną, torfowiskową oraz różnorodną fauną.

Zobacz FILM

10

11

Zobacz FILM

12

13

14

Zborowskie

W 1775 r. powstaje tu manufaktura – **fabryka fajek** 10 – powołana przez spółkę, w skład której wchodził m.in. Andrzej de Garnier, właściciel Lublińca i Zborowskiego. Oprócz fajek produkowano tu fajansowe naczynia i figurki. Fajczarnia działała do 1860 r. Poddana remontowi, ma docelowo przekształcić się w skansen.

Ciasna

Pałac neoklasycystyczny 11 zbudowany w latach 1904–1908 przez pochodzący z Barndenburgii ród von Klitzing, właścicieli majątku do 1926/27 r. W 1945 r. pałac przeszedł na własność państwa polskiego, był użytkowany przez kilka instytucji, od 1982 r. mieścił się w nim Dom Dziecka. Obecnie jest własnością Gminy Ciasna.

Sieraków Śląski

Rezerwat przyrody Cisy koło Sierakowa utworzony w 1957 r. obejmuje naturalne siedlisko cisa pospolitego w starym drzewostanie lasu mieszanego.

Pałac neobarokowy 12 zbudowany na początku XX w. przez Wilhelma von Klitzing, właściciela dóbr w Ciasnej. Po wojnie pałac był użytkowany m.in. jako Gminny Ośrodek Kultury. W 1989 r. sprzedano obiekt osobie prywatnej, od 2014 r. należy do Gminy Ciasna.

Patoka

Pałac neobarokowy 13 przebudowany w końcu XIX w. przez księcia Hugo von Radolin, którego wnuk, Jan Hugo zarządzał majątkiem do II wojny światowej. Po 1945 r. w pałacu znajdowała się szkoła ogrodnicza, później ośrodek leczniczo-odwykowy. Obecnie odremontowany obiekt jest w rękach prywatnych.

Wędzina

Pałac neoklasycystyczny 14 przebudowany na początku XX w. przez Feliksa von Studnitz, którego syn Bernard był właścicielem do 1945 r.

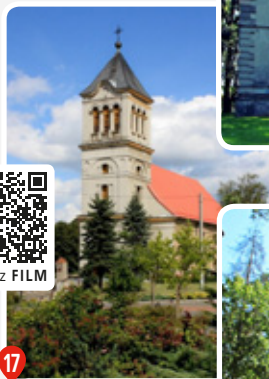

Zobacz FILM

15

16

Zobacz FILM

17

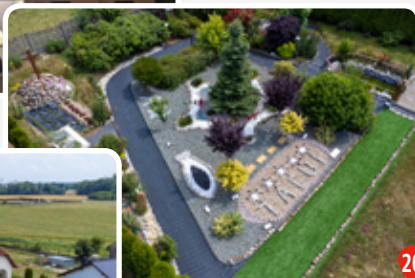

18

Zobacz FILM

19

20

20

Gwoździany

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny ¹⁵ widoczny z daleka dzięki usytuowaniu na wzniesieniu. Wybudowany w 1576 r. w Kościeliskach koło Olesna, został do Gwoździan przeniesiony w latach 70. XX w. i poddany gruntownej renowacji. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego.

Pałac barokowo-klasycystyczny ¹⁶ wybudowany w II poł. XIX w. (1886 r.), przez właściciela majątku Gotfryda von Lücken. Obecnie pałac jest własnością osoby prywatnej.

Pawonków

Kościół pw. św. Katarzyny ¹⁷ w obecnej postaci wybudowany w latach 1806 – 1809. Świątynia, plebania i dobudowana nieco później wieża mają charakter późno klasycystyczny. Obraz przedstawiający patronkę tego miejsca został namalowany przez Karola Fryderyka Helda w 1806 r. Pierwszy kościół w tym miejscu z murem prezbiterium i nawą z drewna modrzewiowego powstał już w 1376 r. Po tym jak spłonął, wzniesiono nowy ok. 1500 r.

Draliny

Pałac klasycystyczny ¹⁸ wybudowany w XIX w. (1898 r.) na miejscu zabudowań dworskich z XVIII w. Obecnie pałac jest własnością osoby prywatnej.

Lisowice

Muzeum paleontologiczne w Lisowicach ¹⁹ prezentuje unikatowe, światowej skali skamieniałości późno-triasowe (ok. 210 mln lat). Wśród licznych eksponatów znajdują się szczątki pierwszego polskiego dinozaura drapieżnego – Smok wawelski oraz Lisowicia bojani – ostatniego i największego gada ssakokształtnego. Muzeum jest interaktywne i multimedialne, prowadzi warsztaty.

Kościół pw. św. Jana Nepomucena w Lisowicach ²⁰ to zabytkowa świątynia będąca sercem miejscowej parafii. Obok kościoła znajduje się ogród z przesłaniem „Będiesz miłował, nie hejtował”, który tworzy spokojną i malowniczą przestrzeń sprzyjającą modlitwie oraz refleksji.

Muzeum Paleontologiczne w Lisowicach

ul. Mickiewicza 20,
42-700 Lisowice

663 761 286

biuro@muzeumlisowice.pl

www.muzeumlisowice.pl

Część południowo-wschodnia powiatu lublinieckiego

Sadów

Kościół pw. św. Józefa należy do najstarszych kościołów na Śląsku ²¹. Konsekrowany w 1331 r. Na przestrzeni wieków remontowany i rozbudowywany. Ołtarz główny zbudowany w XVII w. Drewniana dzwonnica (Szlak Architektury Drewnianej województwa śląskiego) w dolnej części podmurowana pochodzi z XVII w. W niej pięć dzwonów, dwa z nich szczególnie cenne pochodzą z 1486 r. i z 1556 r. W kościele zabytkowe rzeźby, obrazy, barokowa ambona, cenne naczynia i szaty liturgiczne.

Wierzbie

Pałac neobarokowy ²², pierwotnie barokowy, zbudowany w XVII wieku przez ród von Wirbski. Przebudowany w latach 1926–1930 przez spadkobiercę rodziny Kuba z Sadowa. W latach 30-tych pałac był rezydencją wczasową prezydenta RP Ignacego Mościckiego, który przekazał obiekt chorzowskim zakładom AZO-TY. W latach 1985–1987 w pałacu mieścił się oddział Szpitala Psychiatrycznego z Lublińca. Później obiektem zarządzała Gmina Koszęcin i Caritas. Budynek niszczał do czasu, gdy zakupił go prywatny inwestor, który wyremontował i pięknie odrestaurował pałac.

Piłka

Miejscowość położona w gminie Koszęcin znana z utworzonego w 1957 r. rezerwatu leśnego Jeleniak Mikuliny. Ochronie podlega stanowisko lęgowe żurawia zwyczajnego oraz torfowiska ²³.

Brusiek

Wieś położona nad Małą Panwią przy trasie Tworóg – Koszęcin, związana z założeniem jednej z najstarszych kuźnic w okolicy (XIV w.) oraz Walentym Rożdżeńskim.

Kościół pw. św. Jana Chrzciciela z XVII w. zbudowany z fundacji Andrzeja Kochcickiego, znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. ²⁴

Leśne źródło w Krywałdzie to wypływająca pod ciśnieniem woda źródła, otoczona pięknym drzewostanem. Znajduje się tam kompleks wiat z miejscem na ognisko. Źródło wody wpływa do Małej Panwi. Według relacji miejscowej ludności tryskająca woda jest efektem odwiertów przeprowadzonych na początku lat 70-tych XX wieku w poszukiwaniu ropy naftowej. ²⁵

Zobacz FILM

21

21

22

23

24

Zobacz FILM

25

25

Zobacz FILM

26

27

27

28

27

28

Zobacz WIĘCEJ

28

Koszęcin

Drewniany kościół pw. Trójcy Świętej z 1724 r. ²⁶ wybudowany w miejscu pierwszego pątniczego kościoła zniszczonego w 1720 r. w czasie gwałtownej burzy. Wnętrze kościoła o wystroju późnobarokowym i XIX-wiecznym. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego.

Neoklasycystyczny zespół pałacowo-parkowy z XVII w. (później przebudowywany), obecnie siedziba Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny ²⁷.

Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny ²⁸ (założony 1 lipca 1953 roku) jest jedną z najlepiej rozpoznawalnych marek artystycznych w Polsce i na świecie. „Śląsk” to dzieło Stanisława Hadyny i Elwiry Kamińskiej, którym Zespół zawdzięcza podstawy swojej świetności. Sławę i kunszt wykonawczy budowało wiele pokoleń wspaniałych artystów i pedagogów. Od dziesięcioleci ukazuje piękno polskiego folkloru, prezentując milionom widzów – w Polsce i na świecie – panoramę ludowej tradycji. Nowoczesna i dynamicznie rozwijająca się

Pałac neoklasycystyczny w Koszęcinie ²⁷

Pierwotnie barokowy, zbudowany na przełomie XVI/XVII w. przez hrabiego Andrzeja Kochcickiego. Od 1805 r. w rękach pochodzącego z Frankonii książęcego rodu Hohenlohe-Ingelfingen. Przebudowany w stylu późnoklasycystycznym w latach 1829–1830 przez księcia Franciszka Ludwika, którego potomek, książę Karol Gotfryd był właścicielem do 1945 r.

Zaliczany do I kategorii zabytków. Pałac w Koszęcinie to budowla składająca się z trzech niesymetrycznych skrzydeł. Najpiękniejsze zachodnie – mieści Salę Balową i wychodzący na park taras, Salę Kominkową oraz Salę Zieloną, w której zachował się okrągły, empirowy piec kaflowy. Przy Kaplicy Pałacowej – obecnie Kameralnej Sali Koncertowej – znajduje się wieża z tarasem widokowym. W obrębie siedziby mieszczą się także Pawilon im. Elwiry Kamińskiej oraz Dom Pracy Twórczej im. Adolfa Dygacza – służące jako obiekty widowiskowo-dydaktyczne. Pałac jest otoczony parkiem krajobrazowym w stylu angielskim z pomnikami przyrody i stawem. W reprezentacyjnych salach: Balowej, Kominkowej, Zielonej organizowane są bankiety, konferencje i szkolenia. W pałacu istnieje możliwość komfortowego wypoczynku w niepowtarzalnej atmosferze historycznego miejsca, w którym od ponad pół wieku pracują i mieszkają artyści. W Pałacu, Domu Pracy Twórczej oraz w enklawie mieszkalnej artystów Zespołu, znajduje się ok. 100 miejsc noclegowych. Podczas pobytu istnieje możliwość skorzystania z dodatkowych atrakcji: sauny, jacuzzi, boiska do koszykówki, kortu tenisowego oraz wypożyczalni kijków Nordic Walking.

Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny

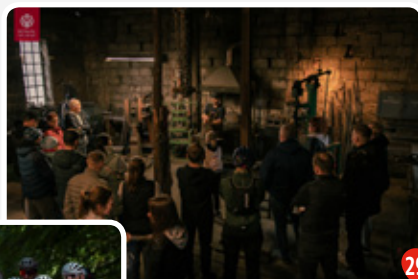
ul. Zamkowa 3, 42-286 Koszęcin

34 31 06 401

recepca@zespolslask.pl

www.zespolslask.pl

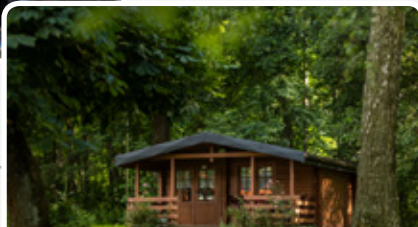
29

29

Zobacz FILM

30

Zobacz FILM

30

30

30

instytucja, z powodzeniem sięga także po nowe inspiracje, doskonale odnajdując się zarówno w twórczości sakralnej, patriotycznej, jak i współczesnej – współpracuje z największymi gwiazdami polskiej sceny muzycznej.

Zespół „Śląsk” to instytucja kultury o ogromnych możliwościach wykonawczych, realizująca ok. 200 koncertów rocznie. Ponadosobowy skład artystyczny: chór, balet i orkiestra. Wielki Ambasador Polski na świecie – ponad 9 tysięcy koncertów dla przeszło 27 milionów widzów, w 44 krajach pięciu kontynentów. W repertuarze posiada kilkanaście programów artystycznych – od autorskich widowisk przynoszących barwną i dynamiczną panoramę folkloru wszystkich regionów kraju, poprzez koncerty edukacyjne, aż po wokalne prezentacje muzyki klasycznej, sakralnej i współczesnej.

Oprócz koncertów Zespół „Śląsk” prowadzi także bogatą działalność edukacyjną i turystyczną. Jego siedzibą jest zabytkowy Zespół Pałacowo-Parkowy w Koszęcinie, w województwie śląskim.

Wielokrotnie nagradzany i doceniany w wielu płaszczyznach, „Śląsk” ma w swoim dorobku m.in. Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, pięć Złotych Płyt i dwie Platynowe, trzy statuetki Fryderyka. Jest instytucją kultury Samorządu Województwa Śląskiego, od 2017 roku współprowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kowal Na Kole – od kuźni do szutrowych szlaków 29

W Koszęcinie działa wyjątkowy kowal – nie tylko z 14-letnim doświadczeniem w kuźni, ale także zapalony długodystansowy kolarz. Początkowo rower służył mu jako środek transportu do pracy. Z czasem stał się narzędziem do przekraczania własnych granic – dziś ma na koncie starty w ultramaratonach, takich jak *Wisła 1200* czy *Wschód 1400*. Od 2020 roku organizuje wyścigi rowerowe po lokalnych trasach, dzieląc się swoją pasją i promując aktywny styl życia. Wydarzenia takie jak *Mały Tour Szutrowy* przyciągają rowerzystów z różnych stron Polski i zachęcają do odkrywania uroków regionu z perspektywy dwóch kółek. Wszystkie medale i nagrody dla zawodników wykuwane są ręcznie w Koszęcińskiej Kuźni. Pan Janusz Kosmała, bo o nim mowa, organizuje także pokazy kowalstwa artystycznego dla zorganizowanych grup oraz tradycyjne warsztaty kowalskie, podczas których zgłębia tajemnice kowalstwa.

Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji

Ośrodek oferuje noclegi w pokojach gościnnych oraz domkach campingowych. Pokoje i domki wyposażone są w pełne węzły sanitarne, pole namiotowe z elektrycznością, kuchnią turystyczną i natryskami. Dla dzieci – plac zabaw, dla starszych – boiska do gier zespołowych i kort tenisowy. Największą atrakcją jest basen kąpielowy i tor kajakowy z możliwością wędkowania. Istnieje możliwość wypożyczenia sprzętu wodnego. Można przyjechać ze swoim pupilem

Zakład rzemieślniczy

„Zoriabresk”

Kuźnia Koszęcin

ul. Boronowska 39d,

42-286 Koszęcin

605 870 505

kowalnakole@gmail.com

www.kowalnakole.pl

Gminny Ośrodek

Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 1, 42-286 Koszęcin

34 35 76 265

gosirkoszecin@koszecin.pl

www.koszecin.naszosir.pl

Zobacz FILM

31

32

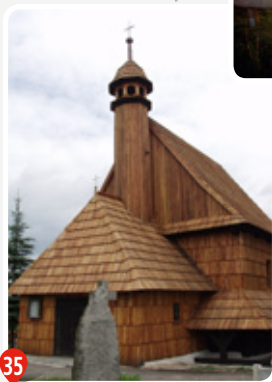
33

34

Zobacz FILM

35

Zobacz FILM

36

Skansen „U Michała” w Koszęcinie 31 W zbiorach skansenu znajdują się wyposażenia warsztatu kowalско-ślusarskiego, krawieckiego, piekarskiego, szewskiego i mieszkania. Zobaczymy tu dawną kuchnię, sypialnię i pokój dziecienny ze zbiorem dawnych zabawek. Dawna klasa szkolna wyposażona jest w ławki z kałamarzami, liczydłami, tabliczkami z rysikiem do pisania. Dużą kolekcję stanowią obrazy o tematyce religijnej. Pod wiatami mieści się kolekcja dawnych maszyn rolniczych i kamieni młyńskich – w tym stare ciągniki rolnicze. Obok nich znajduje się ekspozycja starych uli. W skansenie można zobaczyć około 7 tys. eksponatów, które kiedyś były niezbędne w codziennym życiu.

Skansen „U Michała” w Koszęcinie

42-286 Koszęcin,
ul. Piaskowa 68,
695 874 656

Leśny przystanek „Rendez-Vous” 32 Kameralne miejsce odpoczynku położone wśród sosnowych lasów Koszęcina, przy popularnej trasie pieszo-rowerowej „Rendez-Vous”. Leśny przystanek oferuje wiatę, ławostoly i spokojną przestrzeń do krótkiego postoju, pikniku lub chwili wytchnienia w otoczeniu przyrody. Idealny punkt na trasie spacerów, wycieczek rowerowych i rodzinnych wypadów do lasu.

Cieszowa

Kościół pw. św. Marcina 33 z 1751 r. znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Ołtarz główny pochodzi z XIX w., ale większość wyposażenia wnętrza to II połowa XVIII w.

Cmentarz żydowski 34 założony w połowie XVIII w. to ślad obecności Żydów w Cieszowej.

Woźniki

Kościół cmentarny pw. św. Walentego 35 znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Pierwsze wzmianki o istnieniu w tym miejscu świątyni pochodzą z XV w. W sąsiedztwie kościoła grób Józefa Lompy.

Rynek miejski z ratuszem 36 wybudowanym w latach 1859–1862, pomnikiem Józefa Lompy oraz kościołem pw. św. Katarzyny z XIV w.

Wzgórze Florianek z murowaną kapliczką z XVIII w. i rzeźbioną figurą św. Floriana. Naprzeciw pomnik upamiętniający żołnierzy polskich poległych w bitwie pod Woźnikami w pierwszych dniach II wojny światowej.

Czarny Las 37 – pałac z przełomu XIX i XX w., w którym Wojciech Korfanty podpisał odezwę do ludności Śląska wzywającą do III powstania śląskiego. Właścicielem pałacu był wówczas jego przyjaciel Kazimierz Niegolewski, pierwszy Starosta Lubliniecki w II Rzeczypospolitej. Pałac otoczony jest pięknym parkiem.

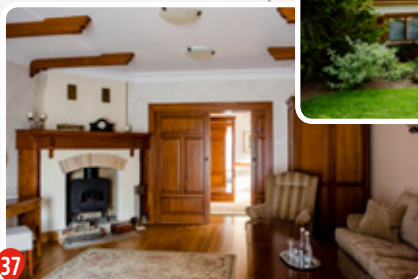
37

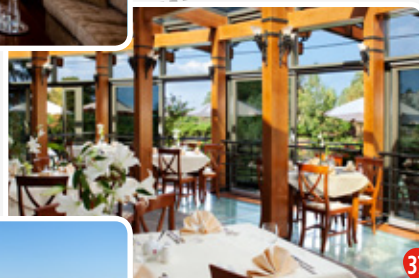
Zobacz FILM

37

37

37

38

Zobacz FILM

38

Pałac neobarokowy w Czarnym Lesie 37

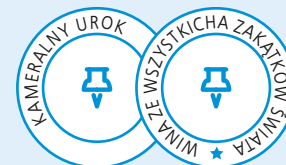

Pierwsze ślady o pałacu w Czarnym Lesie pojawiają się na mapach już z 1902 r. W XIX w. okoliczne ziemie należały m.in. do Joachima Kempnera, kupca z Warszawy. W 1853 roku właścicielem został Carl Ludwig z Woźnik, a pod koniec stulecia rodzina von Ziegler. Budynek był świadkiem wielu historycznych wydarzeń. W okresie plebiscytowym ukrywano w nim broń przeznaczoną dla powstańców oraz osoby poszukiwane na terenie Prus za działalność antypaństwową. W Czarnym Lesie Wojciech Korfanty, Dyktator III Powstania Śląskiego, przedsięwziął myśl o wezwaniu polskojęzycznej ludności Górnego Śląska do zbrojnego powstania.

Obecnie po gruntownej rewitalizacji i rozbudowie mieści się tu cztero-gwiazdkowy Hotel Pałac Czarny Las. W skład kompleksu wchodzi restauracja i Business Center, doskonałe miejsce do organizacji szkoleń i konferencji oraz miejsce do wypoczynku i regeneracji dzięki nowo otwartej strefie MediSPA&Wellness. Hotel oferuje 116 miejsc noclegowych w komfortowo urządzonych pokojach pałacowych oraz Dworach Pałacowych usytuowanych na terenie hotelowego parku.

Hotel Pałac Czarny Las

📍 ul. Czarny Las 8, 42-289 Woźniki
☎ 34 35 73 078
✉ repcja@czarnylas.com.pl
🌐 www.czarnylas.pl

Boronów

Kościół pw. NMP Królowej Różańca Świętego z 1611 r. 38, najstarszy drewniany kościół na Śląsku zbudowany na planie krzyża greckiego. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. We wnętrzu kościoła dzieła sztuki sakralnej z XVII i XVIII w. Oprócz głównego ołtarza znajdują się tu cztery boczne, w nawie głównej charakterystyczne feretrony z XVIII w. wykorzystywane podczas procesji Bractwa Różańcowego.

Rezerwat leśny Rajchowa Góra utworzony w 1959 r. dla ochrony naturalnego lasu mieszanego.

Zobacz FILM

39

39

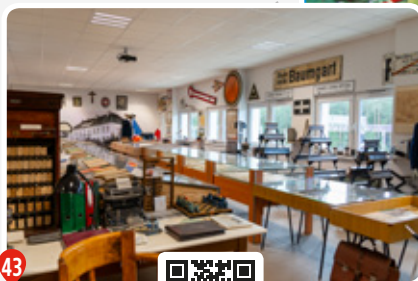
40

41

42

43

Zobacz FILM

43

Lubsza

Jedna z najstarszych śląskich miejscowości, związana z życiem i twórczością Józefa Lompy – śląskiego działacza, poety, publicysty (1797 – 1863). Przy drodze nr 908 można zobaczyć dawny budynek szkoły, w której nauczał Lompa.

Kościół pw. św. Jakuba Starszego Apostoła z XIV w. ³⁹ wzniesiony w miejscu wcześniejszego drewnianego. Do budowy wykorzystano kamień z polodowcowych głazów narzutowych. Obecnie otynkowany z wyjątkiem wieży, która została podwyższona dzięki staraniom J. Lompy w 1823 r. Znajduje się na niej dzwon z 1536 r. Kościół orientowany, zbudowany w stylu gotyckim z cechami renesansowymi.

Rezerwat krajobrazowy Góra Grojec ⁴⁰ utworzony w 1996 r. – wapienne wzgórze związane z licznymi legendami spisywanymi m.in. przez J. Lompę. Miejsce dawnego grodziska, punktu obrony, a może zamku z tajnymi przejściami do Psar i Lubszy? Niewątpliwie piękne krajobrazowo wzniesienie z rozległą panoramą.

Piasek

Budynek dawnej szkoły ⁴¹ wybudowanej na wniosek miejscowych rodziców w latach 1922 – 1926. Przed wojną była to szkoła dwuklasowa licząca ok. 100 uczniów. Obiekt bardzo dobrze zachowany, o zabytkowym charakterze.

Kościół Opatrzności Bożej z 1760 r. wzniesiony przez niemieckich kolonistów. Obecnie filia Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Częstochowie.

Herby

Kryta pływalnia ⁴² obejmuje basen sportowy o długości 25 m, w którym wyznaczonych jest 5 torów pływackich oraz brodzik dla dzieci. Na basenie prowadzone są zajęcia nauki i doskonalenia pływania.

Muzeum Kolejnictwa w Herbach ⁴³ W dawnym dworcu Herby Nowe mieści się Izba Tradycji Magistrali Węglowej im. Józefa Nowkuńskiego, poświęcona jednej z najważniejszych inwestycji II RP – kolejowemu połączeniu Śląska z portem w Gdyni. Otwarte w 1993 r. muzeum gromadzi tysiące pamiątek związanych z koleją: dokumenty i fotografie, dawne bilety i rozkłady jazdy, urządzenia sygnalizacyjne, mundury kolejarskie oraz kolekcję szyn. To wyjątkowe miejsce powstało dzięki pasji Henryka Dąbrowskiego i darczyńców, którzy ocalili pamięć o historii polskiego kolejnictwa.

Kryta pływalnia w Herbach

ul. Katowicka 6,
42-284 Herby
 502 853 530

Muzeum Kolejnictwa

ul. Wieczorka 7, 42-284 Herby,
 600 248 449,
 skokot@interia.pl

44

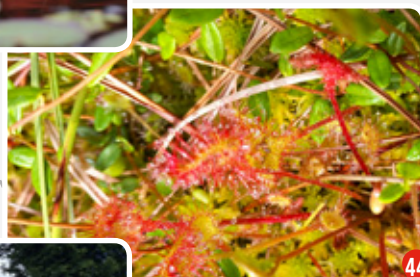
44

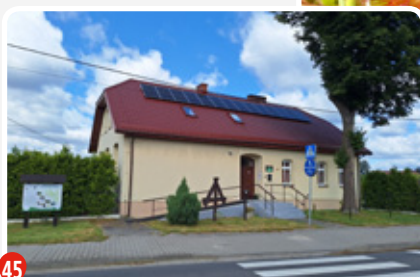
44

44

44

45

Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą ⁴⁴ utworzono w roku 1998 w celu ochrony specyficznej fizjonomii krajobrazu dorzecza Liswarty. Park położony jest w północno – zachodniej części województwa śląskiego, na terenie powiatu lublinieckiego oraz częściowo częstochowskiego i kłobuckiego. Spośród cennych gatunków roślin na terenie

Parku występuje m.in. bagno zwyczajne, grzybenie białe i północne, lilja złotogłów, pływacz zachodni, podrzeń żebrowiec i przyłasczka pospolita. Podmokłe tereny Parku stanowią dogodny obszar występowania wielu gatunków zwierząt. Występuje tu 12 gatunków płazów: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha: szara, paskówka i zielona, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta i zwyczajna, a także żaby: jeziorkowa, moczarowa, trawna i wodna. Liczne zbiorniki wodne to miejsce gniazdowania wielu ptaków. Występuje tu m.in: bączek, bąk, bocian biały i czarny, błotniak łąkowy, stawowcy i zbożowcy. Duża lesistość Parku to kryjówka dla takich gatunków jak: lis, jenot, gronostaj, tchórz, łasica, kuna leśna i domowa.

Ośrodek Edukacyjny ZPKWŚ w Kalinie ⁴⁵ zlokalizowany jest niemal w samym centrum Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Oferta edukacyjna Ośrodka kierowana jest do wszystkich grup wiekowych. Zajęcia edukacyjne prowadzone są w sali dydaktycznej wyposażonej w sprzęt multimedialny i nagłośnieniowy oraz w ekspozycji przyrodniczej przedstawiającej ekosystemy leśne i obszary wodno-błotne. Zajęcia realizowane są także w plenerowej bazie dydaktycznej zlokalizowanej na terenie wokół Ośrodka, na którą składają się m.in.: krąg ogniskowy, zadaszone ławostoły, tablice edukacyjne oraz zadaszona wiatra edukacyjna umożliwiająca prowadzenie zajęć niezależnie od warunków atmosferycznych.

Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą,

Oddział Biura ZPKWŚ w Kalinie

📍 Kalina, ul. Lompy 6, 42-284 Herby

☎ 34 35 74 902

✉ zpkkalina@zpk.com.pl

🌐 www.zpk.com.pl

Park Krajobrazowy
Lasy nad Górną Liswartą

Smaki Ziemi Lublinieckiej

NASZ HIT! Kluski śląskie, rolada i modro kapusta ①

Kluski śląskie przyrządza się z ziemniaków, jajek i mąki ziemniaczanej. Prawdziwa kluska śląska jest formowana w całości, bez dziurek na sos, które – jak mawiają Ślązaczki – wymyślili sobie gorole, czyli nie-Ślązacy. Rolady przyrządza się z płatów mięsa wołowego lub wieprzowego. Do środka zawija się wędzony boczek, niekiedy kielbasę, ogórek kiszony i skórkę chleba. Modro kapusta to oczywiście czerwona kapusta. Kluski, rolada, modro kapusta i rosół to tradycyjny śląski obiad, nie może go zabraknąć na żadnym weselu, chrzcinach i innych ważnych dla Ślązaków uroczystościach.

Ciাপkapusta ②

To kapusta z puree ziemniaczanym. Zazwyczaj podaje się ją jako dodatek do mięs pieczonych lub gotowanych żeberek.

Kołocz (ciasto drożdżowe z posypką, makiem lub serem) ③

Zgodnie z tradycją przyszli nowożeńcy roznoszą go – ozdobnie spakowanego i przyozdobionego mierzem – wśród znajomych, sąsiadów i krewnych. Zwyczaj taki czasami praktykowany jest przed przystąpieniem dziecka do Pierwszej Komunii Świętej. Otrzymanie kołocza uznawane jest za zaszczyt. Ślązacy zjadają się tym ciastem, znajdziecie go tu w każdej ciastkarni.

Szpażja ④

Typowy śląski deser podawany po obiedzie przy okazji ważnych uroczystości, jak: weselu, odpustu czy roczek. Szpażja występuje w różnych smakach i jest rodzajem słodkiej puszystej masy podawanej w szklanych salaterkach.

Makówki ⑤

Danie, bez którego Ślązacy nie wyobrażają sobie Wigilii. Jest to rodzaj deseru przygotowywanego z maku, bułek rozmoczonych w mleku i dużej ilości rodzynków, migdałów i orzechów.

Siemieniotka ⑥

To tradycyjna śląska zupa wigilijna przygotowywana z ziaren konopi. Ugotowane i utarte ziarna nadają jej gęstą, kremową konsystencję oraz lekko orzechowy smak. Zupę podaje się najczęściej z kaszą gryczaną lub z grzankami. Siemieniotka jest potrawą postną, bardzo sycącą i od pokoleń obecną na śląskich stołach wigilijnych.

Żurek śląski ⑦

Lekko kwaśna zupa na zakwasie żytnim, gotowana na wędzonce lub kielbasie, z dodatkiem czosnku, majeranku i ziemniaków. Często podawana z jajkiem i białą kielbasą, stanowi klasykę śląskiej kuchni.

Krupniok ⑧

Śląska kaszanka z kaszy jęczmiennej i krwi wieprzowej, często smażona lub pieczona.

Karminadle ⑨

Kotlety mielone z mięsa wieprzowego lub mieszanego, smażone na złotą.

Zobacz WIĘCEJ

DARIUSZ CHĘCIŃSKI

artysta Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny w Ko-
szęcinie, urodzony w śląskiej rodzinie w Piekarach Śląskich, regio-
nalista, dialektolog. Ukończył studia na Akademii Humanistyczno –
Ekonomicznej w Łodzi na kierunku Filologia polska, o specjalizacji
Dialektologia i Komunikacja społeczna. Na co dzień mieszkaniec
Katowic, podróżnik, miłośnik polskiej kultury ludowej.

Jak dogadać się z Hanysem,

czyli fragmenty Słownika Gwary Śląskiej
autorstwa Dariusza Chęcińskiego 1

A

- *absztyfikant* – kawaler, zalotnik
- *ajnfachowy* – byle jaki
- *akuratny* – dokładny, taki jak trzeba
- *alować* – wypoczywać, być na wczasach
- *amolok* – cukierek miętowy
- *arıfachowy* – zwyczajny, byle jaki
- *apetitsznita* – kanapki z jedną warstwą
- *asić się* – chwalić się **Niy aś sie tak tymi szczewikami!*
- *auslynder* – obcokrajowiec
- *autobana* – autostrada

B

- *baba, babeczka* – żona, kobieta, żoneczka
- *babiorz* – mężczyzna uganiający się za spódniczkami
- *babrok* – brudas, niechluj
- *bachor* – niegrzeczne dziecko
- *badki, batki* – kąpielówki; **Czamu sie niy sebleczesz do badków?*
- *bajtł* – dziecko, chłopiec **Jakech w przodku bajtłem łostoł toch tam dobrom szkołe dostoł.*
- *bajtlik* – portmonetka
- *bajzel* – nieporządek
- *bakać* – palić papierosy **Alech sie dzisiej nabako!*
- *bambetle* – niepotrzebne rzeczy
- *banhof* – dworzec kolejowy
- *beblać* – mówić od rzeczy **Już sie zawrzij, bo yno bebosz, a bebosz!*
- *bebok* – ktoś brzydki

C

- *bez lato* – latem, podczas lata
- *bez połednie* – w południe
- *spicyciarz*
- *bimbać* – lekceważyć
- *blank* – zupełnie; **Tyś chyba blank ogupio!*
- *bracik* – brat
- *brele, bryle* – okulary
- *bubuś* – niemowlę
- *buc* – maruda
- *cajtung, cajtũng* – gazeta
- *camu, cymu* – dla czego
- *cera* – córka **Waszjy cerze to juź cheba łozimnoście?*
- *chachmencić* – prowadzić lewe interesy, kombinować
- *charboły* – stare buty
- *charłać, chyrlać* – kaszleć **Ty yno charłosz, a chyrlosz, czamu sie niy lyczysz?*
- *chowcie sie!* – bądźcie zdrowi, do widzenia
- *chuderłok* – nieborak, biedactwo
- *chycić* – wziąć, złapać, rozpocząć **Chytomy sie za ta robota!*
- *ciaciany* – ładny, śliczny
- *ciaperkapusta* – gotowana kapusta wymieszana z ziemniakami
- *ciepać się* – podskakiwać, buntować się, nie zgadzać się **Co sie ciepiesz smarkoczul?*
- *ciść kaj* – iść gdzieś **Kaj ciśniesz, do roboty?*
- *cołki* – cały, całkowity, zupełny **Cołki dziyń yno robota, a robota!*

D

- *dać dziūba, dać / dować dziūbka* – pocałować
- *dinks* – coś
- *do kupy* – razem
- *dudki* – pieniądze
- *duperszwance* – bzdury, głupstwa
- *dupny* – duży, wielki
- *dyć* – przecież
- *dziady* – jeżyny

E

- *egal* – obojętnie
- *eklerować* – tłumaczyć
- *eli* – jeśli, jeżeli, czyli
- *epny* – wielki

F

- *fajnisty* – ładny
- *fajrant* – koniec roboty
- *familijo, familija* – rodzina
- *farorz, farorzyczek* – proboszcz, ksiądz
- *fater* – tata
- *foflać, fulać* – dużo mówić

G

- *galować się* – wystroić się
- *gapić się, gapcyć się* – patrzeć się na
- *garus* – bałagan
- *gibej się, gibnij się* – pośpiesz się
- *gira, gyra* – noga
- *gizd* – drań, łobuz **Cis ty pieroński giżdzie!*
- *glaca* – łysina
- *godka* – mowa **Niy moga suchać tyj gupij godki!*
- *gorko* – gorąco
- *gorol* – nie-ślazak **Ja, jo je hanys, a ty gorol.*
- *gorszyć się* – gniewać się
- *gyburstak, geburstak* – urodziny

H

- *habić, chabić* – kraść **Nahabiotech trocha czereśni!*
- *haja, chaja* – awantura **Ale bydzie w doma haja!*
- *Hanys* – określenie ślazaka przez goroli
- *hasiok, chasiok* – śmietnik
- *hercszlag* – zawał serca
- *hica* – skwar

I

- *Inakszy, inkszy* – inny **Łoni maja inakszo chałpa!*
- *ino* – tylko
- *interesantny* – interesujący
- *isto* – naprawdę

J

- *ja* – tak;
- *jadymy* – jedziemy **Latoś jadymy do Niyemie!*
- *jako* – jak **Jako tam stoi napisane?*
- *jeli* – czy, czyżby
- *jeno* – tylko
- *jerūna, jerūnie* – przekleństwo **Jeronie, dej mi pokūj!*

K

- *kaj* – gdzie
- *kaj yno* – gdziekolwiek **Kaj yno wleziesz, tam gupie godosz!*
- *karlus* – chłopak, młodzieniec, kawaler **Łod kogoś ty je, karlus?*
- *karminadel* – kotlet mielony, klops **Dzisiej na tobiod momy karminadle!*
- *kartofel* – ziemniak
- *kidać* – popłamić, polać się **Niy pokidej sie żurym!*
- *kiecka* – spódnica, sukienka
- *kiszka* – kwaśne mleko **Kartofle z kiszkom jemy dycki w piūntek!*

- *knif* – sztuczka **Naucz mie tego knifa!*
- *kołocz* – ciasto drożdżowe **Co to za niydzia bez kołocza!*
- *kołoczek, kołoczyk* – drożdżówka
- *korba* – ktoś pomysłowy
- *kryka, kryczka* – laska do podpie-rania
- *kucać* – kaszleć
- *kuklok* – wizjer w drzwiach
- *kupa* – dużo **Nawalyto kupa śniega!*

L

- *lacie, lački, lacze* – pantofle domowe
- *lazaret, lazaryt* – szpital
- *lukać* – spoglądać **Luknij na ta dziółcha!*
- *lūmp* – drań

Ł

- *łobalić się* – przewrócić się
- *łobeczony* – ubrany **Chop sie bez baby doporzondku niy łoblecze.*

M

- *majstersztyk* – coś doskonale zrobione
- *makrūny* – ciastka kokosanki
- *mieć ała* – być głupim
- *mieć ptoka* – być wariatem (niegroźnym)
- *mieć recht* – mieć rację
- *mieć ruła* – być powolnym; **Z takom rułom, to cie ślimoki zadeptajom!*
- *mierzić* – denerwować, przeszkadzać, nudzić **Już mi sie mierźnie te gupie godanie.*
- *mom go rod* – kocham go
- *mom jom rod* – kocham ją
- *morzysko, morzić* – ból brzucha **Stary Wicynt umrzył na morzisko.*

N

- *na co* – dlaczego
- *na jakiego pierona* – po cholere
- *nabakać się* – zmęczyć się
- *nabzdryngolić się* – upić się
- *narwany* – nerwowo
- *nazod* – z powrotem, do tyłu **Dej sie karnūń na kole, tam a nazod.*
- *nikaj* – nigdzie
- *nū toć* – oczywiście, na pewno
- *nudle* – makaron
- *nynać* – spać

O

- *obłapiać* – obejmować, ścisnąć
- *oringel* – kolczyk

P

- *paplok* – gaduła
- *piechty* – pieszo, na nogach
- *pierūnie* – do pioruna! [przekleństwo] **Zaś mi te pierūńskie kury w zogrodzie zgłobiom!*
- *po ćmoku* – po ciemku
- *po gibku* – prędko
- *po jakimu* – dlaczego, jak
- *po prowadzie* – naprawdę
- *po prūznicy* – nadaremnie
- *po ptokach* – po wszystkim, stało się **No i momy po ptokach, cug łodjechoł.*
- *pochatrusić się* – pokłócić się
- *pochytać* – zrozumieć, złapać
- *porzykać, porzikać* – pomodlić się **Trza porzykać za starzika!*
- *pruć* – biec co sił
- *pryndzyj, pryndzy* – szybko, szybciej
- *przekabacić* – przekonać, namówić
- *pszoć* – kochać **Pszoli my se oba jak dwa gołqbecki, boć ty jednak bydziesz moja kobietacka.*
- *puda* – pójść
- *pūdz* – przyjdź, chodź

R

- *rod, rada, rade* – zadowolony, -na, -ne **Someście radzi z nowego kapelonka?*
- *ruby* – gruby
- *rufa mieć* – być powolnym
- *rzić* – tyłek **Siednij se na rzici i mie niy nerwuj!*

S

- *sebylc, sebylkać* – rozbierać się **Czamuś sie sebylka, przeca zima tukej?*
- *smarkoc, smarkocz, smark* – młody, niedoświadczony chłopak
- *smazunka* – jajecznicza
- *spierniczyc* – zepsuć
- *spiknūńć sie* – spotkać się
- *spuszczac sie na kogoś* – polegać na kimś
- *synek* – chłopiec
- *szaberplac* – bazar, targ
- *szajs* – dziadostwo, bądziejwie
- *szałot* – sałata, sałatką jarzynowa
- *szampaniūki* – pieczarki
- *szkolok* – uczeń
- *szlajać sie* – włóczyć się
- *szlojder* – proca
- *szłapa* – noga, stopa
- *szmaterlok* – motyl
- *sznita, sznitka, sznyta* – kromka, kanapka
- *sznupa* – nos
- *sztachac sie* – palić papierosa, zaciągać się dymem
- *sztrykować* – robić na drutach

Ś

- *Ślūnsk, Ślūnzek* – Śląsk
- *Ślūnzok, Ślūnzoczka* – Ślązak, Ślązaczka
- *ślypia* – oczy
- *ślzyć* – zejść

- *śniodać* – jeść śniadanie **Trza dobrze pośniodać, coby mieć siły do roboty.*
- *świger* – teść
- *świgermutter* – teściowa

T

- *tachać* – nosić
- *tacik* – tatuś
- *takutki, takučki* – taki sam
- *tamstūnd* – stamtąd
- *tanksztela* – stacja benzynowa
- *tela, tyła* – tyle **A tela mu sie go-dało, ucz sie!*
- *trefić* – spotkać, trafić; **Żebych cie już wiyncyj niy trefiył z mojom cęrom na zolytach.*

U

- *uciecha* – radość
- *ugodać sie* – umówić się
- *ujaj, ujęc, ujek* – wujek
- *ūma, ūmka, oma, omka* – babcia; **Starko? Czamu Francek godo na swoja babcia oma?*
- *umarlok* – nieboszczyk
- *ūnego, ūnymu, ūnym, tūnego* – je-go, jemu, nim
- *ūpa, ūpić, opa, opik* – dziadek; **Moj opa za kawalyra boł wojokijem.*
- *upaplać sie* – ubrudzić się
- *urodliwy* – przystojny
- *uślimtany* – zapłakany
- *uwarzić, uwarzyć* – ugotować **Trudka, co uwarzysz dzisioj na tobiód, bo ju żur ze szpyrkami.*
- *użyrać sie* – kłopotać się

W

- *w dūma* – w domu
- *wciepnūńć, wciepnyc* – wrzucić
- *wczas* – wcześniej

- *widzi sie cos* – coś się komuś podoba
- *wiele* – ile **Wiele je sztyry dodać łożiy?*
- *winszować* – życzyć
- *włyżć* – wejść
- *wtranzalać* – jeść
- *wuszt, wurszt* – kiełbasa
- *wūżyk* – wózek
- *wyciaciany* – dopieszczony, zadbany
- *wykopyrtnūńć* – umrzeć
- *wyro* – łózko

Y

- *yno, yny* – tylko **Yno robota, yno robota, a pijyndzy niy widać!*

Z

- *za tela, za tyła* – za dużo, wystarczająco **Już niy noś jabłek, momy ich za tela!*
- *zaś* – znowu, znów

Ż

- *zymła* – bułka

Lublinieckie Archiwum Społeczne „LAS”. Nie pozwól, by historie przepadły!

Zobacz WIĘCEJ

Masz w domu stare fotografie, rodzinne dokumenty, pamiątki, listy lub nagrania? Każdy z tych przedmiotów może być cennym świadectwem historii naszego regionu. Nie pozwól, by bezpowrotnie zniknęły.

Przynies swoje materiały do Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Józefa Lompy w Lublińcu, gdzie zostaną profesjonalnie opracowane, zdigitalizowane i bezpiecznie zachowane. Oryginały wrócą do właścicieli, a ich cyfrowe kopie wzbogacą Lublinieckie Archiwum Społeczne „LAS”, tworząc wspólną pamięć o Lublińcu i powiecie lublinieckim.

Projekt zrealizowany we współpracy Starostwa Powiatowego w Lublińcu, Urzędu Miejskiego w Lublińcu oraz Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Józefa Lompy w Lublińcu.

Pomysłodawcą projektu jest Andrzej Musioł.

Razem ocalmy historię naszego regionu – dla nas i przyszłych pokoleń!

**Miejsko-Powiatowa
Biblioteka Publiczna
im. Józefa Lompy**

ul. Sportowa 3, Lubliniec

34 356 28 27, wew. 24

opracowanie@biblioteka.lubliniec.pl

Spis treści

Wstęp • 3

Mapy • 4

Spacerkiem po Lublińcu • 9

- Lubliniec – Stare Miasto (Śródmieście) • 9

Część północno-zachodnia powiatu lublinieckiego • 21

- Lubecko • 21
- Kochcice • 21
- Kochanowice • 23
- Pawelki • 23
- Zborowskie • 25
- Ciasna • 25
- Sieraków Śląski • 25
- Patoka • 25
- Wędzina • 25
- Gwoźdźiany • 27
- Pawonków • 27
- Draliny • 27
- Lisowice • 27

Część południowo-wschodnia powiatu lublinieckiego • 29

- Sadów • 29
- Wierzbie • 29
- Piłka • 29
- Brusiek • 29
- Koszęcin • 31
- Cieszowa • 35
- Woźniki • 35
- Boronów • 37
- Lubsza • 39
- Piasek • 39
- Herby • 39

Smaki Ziemi Lublinieckiej • 43

Jak dogadać się z Hanysem • 45

Wydawca:

Powiat Lubliniecki, ul. Paderewskiego 7, 42-700 Lubliniec,
telefon: 34 35 10 500, e-mail: sekretariat@lubliniec.starostwo.gov.pl

Opracowanie:

Wydział Informacji, Promocji i Kultury w Starostwie Powiatowym w Lublińcu
(Aneta Konieczny, Dominika Łupierz, Mirosław Włodarczyk)
Dziękujemy Teresie Lukosek, Bogusławowi Hrycykowi i Mariuszowi Żymierskiemu
za pomoc w pracach nad przewodnikiem.

Projekt, skład i druk:

Drukarnia Sil-Veg-Druk, ul. Niegolewskich 12, 42-700 Lubliniec, www.svd.pl

Zdjęcia, filmy:

archiwum Starostwa Powiatowego w Lublińcu, archiwum Zespołu Pieśni i Tańca
„Śląsk” im. Stanisława Hadyny (fot. Ireneusz Dorożański, Wojciech Korpusik,
Monika Cegiełkowska, Patryk Ulfik), Mirosław Włodarczyk, archiwum Zespołu
Pieśni i Tańca Halka, archiwum Jednostki Wojskowej Komandosów, archiwum
WKB Meta

Zobacz
przewodnik
ON-LINE

Przewodnik został równocześnie wydany w wersji on-line,
zapewniając tym samym dostęp do większej ilości zdjęć i filmów.
Autorem i wykonawcą wersji on-line jest Mirosław Włodarczyk
(Wydział Informacji, Promocji i Kultury).

Informacje zawarte w niniejszym przewodniku służą wyłącznie celom
informacyjnym i nie stanowią oferty handlowej.

Autorzy i wydawca dołożyli wszelkich starań w przygotowanie treści
przewodnika. Jednak niektóre informacje lub obiekty w międzyczasie mogły
ulec zmianie, za co nie mogą oni ponosić odpowiedzialności.

Lubliniec, 2026 r.

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-950986-3-5

9 788395 098635

Tu lubi się mieszkać
PO.LUB
POWIAT LUBLINECKI

ZOBACZENIA

W POWIECIE LUBLIŃSKIM

